

Іщук Я.Р.,
студентка 1 курсу спеціальності 281 “Публічне управління та адміністрування”
Науковий керівник: **Дикий А.П.**
д.е.н , професор, професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування
Державний університет «Житомирська політехніка»

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Сучасна держава є ключовим інститутом організації суспільного життя, який забезпечує реалізацію прав і свобод громадян, підтримку правопорядку, регулювання соціально-економічних процесів та координацію взаємодії між різними соціальними групами. Ефективне функціонування держави неможливе без налагодженої системи управління, здатної оперативно реагувати на виклики, адаптуватися до змін зовнішнього та внутрішнього середовища та забезпечувати реалізацію стратегічних цілей державної політики.

В умовах глобалізації, цифровізації та динамічного розвитку економіки питання ефективного державного управління набуває особливої актуальності. Порушення балансу між регуляторними функціями держави та потребами громадянського суспільства, недостатня координація між органами влади різних рівнів або слабка інтеграція ринкових та публічних механізмів можуть призводити до неефективності управлінських рішень, уповільнення соціально-економічного розвитку та зниження довіри населення до державних інститутів.

Одним із ключових інструментів, що забезпечує цілісність та ефективність функціонування держави, є механізм державного управління. Його наукове дослідження є важливим не лише з теоретичної точки зору, а й з практичної перспективи: воно дозволяє виявляти закономірності взаємодії інституцій, визначати ефективні методи регулювання суспільних процесів, обґрунтовувати зміни у законодавчому, організаційному та інформаційному забезпеченні управлінської діяльності.

Актуальність теми визначається також необхідністю інтеграції класичних підходів до державного управління з сучасними практиками, такими як публічно-приватне партнерство, використання цифрових інструментів та

забезпечення більшої прозорості та підзвітності державних рішень. Наукове осмислення поняття «механізм державного управління» дає змогу систематизувати знання про інструменти, методи, суб'єктів та об'єкти управлінського впливу, а також підкреслити їхню роль у забезпеченні стабільності та розвитку держави.

Таким чином, дослідження механізмів державного управління є важливим внеском у розуміння принципів організації управлінської діяльності держави та формування інструментів для її ефективного функціонування. Воно забезпечує наукове обґрунтування управлінських рішень і сприяє розвитку практики державного управління на всіх рівнях.

Поняття «механізм державного управління» ґрунтується на ширшій науковій категорії «механізм», що у соціальних та управлінських науках використовується для опису внутрішньої організації системи, її структурних зв'язків, процедур та інструментів, які забезпечують досягнення визначених результатів. У соціогуманітарній площині механізм розглядається як сукупність процесів та елементів, що формують сталі способи функціонування певного явища [3].

У контексті державного управління механізм відображає систему інструментів, методів, важелів та засобів, за допомогою яких держава впливає на суспільні відносини, забезпечує їх регулювання, стабілізацію або трансформацію відповідно до визначених завдань державної політики [1; 2].

Механізм державного управління охоплює як інституційний, так і процедурний компоненти: суб'єктів управління (державні органи та їх посадових осіб), об'єкти регуляторного впливу, нормативно-правові засади, інформаційні ресурси, а також інструменти та методи впливу. Його функціональне призначення полягає у забезпеченні керованості суспільних процесів та досягненні стратегічних цілей розвитку [2].

Сучасне державне управління підкреслює значення взаємодії держави та громадянського суспільства, що забезпечує ефективність реалізації державної політики. В. Авер'янов визначає механізм державного управління як сукупність державних органів, організованих у систему для виконання завдань державної

політики, та правових норм, що регламентують їхню діяльність [1]. О. Білик відзначає значення поєднання ринкових засад і цілеспрямованої політики державного регулювання економічних процесів, а також публічно-приватного партнерства для забезпечення стратегічного розвитку країни та окремих регіонів [3]. За О. Оболенським, механізм державного управління забезпечує практичну реалізацію функцій держави через структуровану систему методів, важелів і інструментів впливу, підкріплену правовим та інформаційним забезпеченням [2].

Радченко О.В. підкреслює, що механізми державного управління характеризуються цілеспрямованістю, структурованістю, наявністю усталених взаємозв'язків між елементами та системністю, що забезпечує стабільність і ефективність управлінських процесів [4]. Вони формують нормативно-організаційні рамки діяльності держави та виконують функцію вирішення ключових суспільних завдань. Суб'єктами впливу є державні органи та посадові особи, наділені владними повноваженнями, а також установи, що забезпечують трансляцію державної політики. Об'єктами впливу виступають різні сфери суспільного життя, які потребують регуляторного впливу.

Механізм державного управління виступає ключовим інструментом реалізації державної політики та забезпечення стабільності суспільних процесів. Він охоплює суб'єктів управління, об'єкти впливу, нормативно-правове та інформаційне забезпечення, а також методи та інструменти регулювання, що дозволяє ефективно координувати діяльність державних органів на всіх рівнях. Основними характеристиками механізму державного управління є цілеспрямованість, структурованість, системність та функціональна взаємозалежність його елементів, що забезпечує стабільність та керованість управлінських процесів. Різнорівнева організаційна структура механізмів дозволяє диференційовано впливати на різні сфери суспільного життя та реалізовувати стратегічні цілі розвитку держави. Наукові підходи сучасних дослідників підкреслюють важливість інтеграції ринкових і публічних інструментів регулювання, взаємодії держави з громадянським суспільством та забезпечення належного правового й інформаційного підґрунтя управлінської діяльності. Механізми державного управління мають не лише теоретичне, а й

практичне значення, оскільки вони забезпечують упорядкування суспільного життя, стабільність соціально-економічних процесів і досягнення стратегічних цілей розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Авер'янов В. Б. Державне управління в Україні : навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
2. Оболенський А.Ю., Борисевич С.О., Коник С.М. Публічне управління: навчальний посібник. Київ: НАДУ, 2018. 76 с.
3. Білик О. І., Лукашевська У.Т. Сутність, значення та розвиток публічного механізму. *Економіка і суспільство*. 2017. №12. С. 177-180.
4. Радченко О. В. Родові ознаки категорії «механізм» в соціальних науках. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. № 3(15). С. 19–25.